

Številka: 511-10/2023-2550-71

Ljubljana, 22. januar 2023

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o udeležbi delegacije Republike Slovenije na 23. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija COP23) in njenih protokolov, 5. do 8. december 2023, Portorož, Slovenija – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi prvega odstavka 2. člena in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Poročilom o udeležbi delegacije Republike Slovenije na 23. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija COP23) in njenih protokolov, 5. do 8. december 2023, Portorož, Slovenija.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

Poročilo o udeležbi delegacije Republike Slovenije na 23. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija COP23) in njenih protokolov, 5. do 8. december 2023, Portorož, Slovenija.

Sklep prejmejo:

Kabinet predsednika vlade
Ministrstvo za naravne vire in prostor
Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
Ministrstvo za finance
Ministrstvo za infrastrukturo
Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo
Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
Ministrstvo za zdravje

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Jože Novak, minister, Ministrstvo za naravne vire in prostor;
- Gregor Umek, mag., v.d. generalnega direktorja Direktorata za vode, Ministrstvo za naravne vire in prostor;
- Dr. Mitja Bricelj, Nacionalna kontaktna točka za Barcelonsko konvencijo, Ministrstvo za naravne vire in prostor;
- mag. Inga Turk, vodja Službe za EU in mednarodne zadeve; Ministrstvo za naravne vire in prostor.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

Slovenija je pod okriljem Združenih narodov med 5. in 8. decembrom 2023 v Portorožu gostila 23. zasedanje držav pogodbenic Barcelonske konvencije. Slovenija je s tem tudi uradno prevzela dvoletno predsedovanje konvenciji. Zasedanje COP 23 je potekalo pod uradnim sloganom: "Zeleni prehod v Sredozemlju: od odločitev k dejanjem".

Države pogodbenice so na zasedanju COP 23 sprejele pomembne vsebinske odločitve za zaščito morskih ekosistemov: tri nove pravno zavezujoče načrte za preprečevanje onesnaževanja iz kmetijstva, akvakulture in urbanih padavinskih voda, posodobljene smernice Protokola za odmetavanje, program obnove za ogroženo vrsto sredozemskega endemita – leščurja, dva posodobljena akcijska načrta za ohranjanje morskih in obalnih ptic, odločitev za strogo zaščito šestih vrst ogroženih morskih psov in raž ter delno zaščito še treh dodatnih vrst, postopke za usklajeno izvajanje Konvencije o ravnanju z balastnimi vodami v Sredozemlju, okvir za usklajeno izvajanje pomorskega prostorskega načrtovanja v Sredozemlju, novo poročilo o Stanju Sredozemlja 2023, ter podprle ustanovitev novega regionalnega raziskovalnega centra za podnebne spremembe, s sedežem v Turčiji.

Na pobudo Slovenije je tokratno zasedanje pogodbenic potekalo z aktivno udeležbo mladih, ki so tako na ministrskem delu, kot na številnih drugih vsebinskih dogodkih, predstavili svoje poglede in pobude za bolj učinkovito medgeneracijsko sodelovanje za ohranitev zdravja skupnega morja ter izvajanje ukrepov pri povečanju vodne, prehranske, energetske in podnebne varnosti.

Osrednji dosežek je tudi priprava in uskladitev programov Podonavja, Črnega morja in Sredozemlja za usklajeno spremljanje stanja in zmanjšanje obremenjevanja obalnih in morskih ekosistemov. Pobudo za pripravo teh medregionalnih programov, prvih tovrstnih na svetu, je podala Slovenija.

Leta 2025, v času slovenskega predsedovanja Barcelonski konvenciji, bo vrsta jubilejnih dogodkov ob 50. obletnici vzpostavitve Sredozemskega akcijskega načrta (UNEP/MAP). Med njimi kaže posebej izpostaviti Konferenco Združenih narodov o oceanih v Nici. UNEP/MAP je prvi program za varstvo regionalnega morja na svetu in s tem navdih vsem drugim morskim regijam.

Slovenija je kot aktivna pogodbenica Barcelonske konvencije zasnovala zasedanje COP 23 z vsebinami uveljavljanja pomena eko-povezljivosti pri načrtovanju razvoja na kopnem, obalah in morju tudi z uradnim logotipom zasedanja, za kar je deležna številnih priznanj.

Zasedanje pogodbenic Barcelonske konvencije je bil za Slovenijo tudi velik logistični in organizacijski zalogaj, za katerega pa je Slovenija bila deležna številnih pohval.

6. Presoja posledic za:				
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE		
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE		
c)	administrativne posledice	NE		
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE		
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE		
e)	socialno področje	NE		
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE		
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)				
– I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
/				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			NE	
<ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 				
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:				
<ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 				
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:				
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:			NE	

Gradivo ni za objavo na spletni strani	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštewane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA
Jože Novak Minister	

Prilogi:

- Poročilo o udeležbi delegacije Republike Slovenije na 23. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija COP23) in njenih protokolov, 5. do 8. december 2023, Portorož, Slovenija

- Portoroška ministrska deklaracija

PRILOGA:

- **Poročilo o udeležbi delegacije Republike Slovenije na 23. zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja (Barcelonska konvencija COP23) in njenih protokolov, 5. do 8. december 2023, Portorož, Slovenija**

Uvod

Slovenija je pod okriljem Združenih narodov med 5. in 8. decembrom 2023 v Portorožu gostila 23. zasedanje držav pogodbenic Barcelonske konvencije COP 23 (angleško Conference of the Parties – COP) – Konferenco za Sredozemlje. Slovenija je s tem tudi uradno prevzela dvoletno predsedovanje konvenciji.

Zasedanje je bilo razdeljeno na tri dele:

- na plenarno zasedanje pogodbenic (21 držav pogodbenic in Evropska unija), na katerem so te pregledale izvajanje konvencije in njenih protokolov ter začrtale smer delovanja v prihodnjem dveletnem obdobju;
- na ministrsko zasedanje, na katerem je bila sprejeta Portoroška ministrska deklaracija, s katero so se države zavzele za ukrepe hitrejšega zelenega prehoda in za investiranje v vodno, podnebno, prehransko in energetske bolj varno prihodnost;
- na stranske dogodke, ki so kot odprti forum skupaj s predstavniki nevladnih ter strokovno-znanstvenih organizacij za razpravo odprli aktualne vsebine s področja varovanja morja in obal ob vse večjem vplivu podnebnih sprememb in onesnaževanju voda.

Aktivno so sodelovali ne le visoki predstavniki vlad držav pogodbenic Barcelonske konvencije, ampak tudi predstavniki strokovno-znanstvenih institucij, nevladnih organizacij in predstavniki mladih. Eden ključnih ciljev tokratnega zasedanja je bil, da se države pogodbenice zavežejo k aktivnemu delovanju na terenu, kar je izražal tudi slogan zasedanja »Zeleni prehod v Sredozemlju: od odločitev k dejanjem«. Slovenski logotip COP 23 v odtenkih modre in zelene je poudaril pomen modrih in zelenih koridorjev v sodobnem prostorskem načrtovanju, čemur Slovenija daje poseben poudarek. Logotip simbolizira povezavo elementov morja, rek in gozdov, kar opozarja na pomen varovanja biotske raznovrstnosti v času vse večjih učinkov podnebnih sprememb. Podpisnice Barcelonske konvencije so se pred skoraj pol stoletja zavezale k ohranjanju zdravega, varnega, čistega in biotsko raznovrstnega morja ter obal Sredozemlja. Glavne naloge slovenskega predsedovanja bodo povezane z zavarovanimi območji na morju, celostnim upravljanjem obalnega območja in pomorskim prostorskim načrtovanjem, posodobitvami načrtov ukrepov ob izrednih dogodkih ter za povečanje odpornosti pred podnebnimi spremembami.

Države pogodbenice so na zasedanju COP 23 sprejele pomembne vsebinske odločitve za zaščito morskih ekosistemov:

- tri nove pravno zavezujoče regionalne načrte za preprečevanje onesnaževanja iz kmetijstva, akvakulture in urbanih padavinskih voda, poleg tega pa tudi posodobljene smernice Protokola za odmetavanje (Dumping Protocol),
- program obnove za ogroženo vrsto sredozemskega endemita – leščurja, katerega populacije v Sredozemlju so v zadnjih letih drastično upadle,
- dva posodobljena akcijska načrta za ohranjanje morskih in obalnih ptic ter za preprečevanje vnosa invazivnih tujerodnih vrst,
- odločitev za strogo zaščito šestih vrst ogroženih morskih psov in rač ter delno zaščito še treh dodatnih vrst,

- postopke za usklajeno izvajanje Konvencije o ravnanju z balastnimi vodami v Sredozemlju,
- okvir za usklajeno izvajanje pomorskega prostorskega načrtovanja v Sredozemlju,
- novo poročilo o Stanju Sredozemlja 2023 (angleško Quality Status Report 2023), ki kaže zaskrbljujoče stanje morskega okolja in poudarja nujnost ukrepanja,
- države so soglasno podprle ustanovitev novega regionalnega raziskovalnega centra za podnebne spremembe, s sedežem v Turčiji.

Plenarno zasedanje pogodbenic

V torek, 5. 12. 2023, se je zasedanje sredozemskih držav COP 23 uradno odprlo. Okoli štiristo predstavnikov sredozemskih držav se je zbralo v Portorožu na 23. zasedanju držav pogodbenic Barcelonske konvencije – Konferenca za Sredozemlje COP 23, med njimi več kot polovica visokih predstavnikov 21 držav Sredozemlja in EU. V imenu Slovenije, kot nove predsedujoče konvenciji, je zbrane delegate uvodoma nagovorila državna sekretarka v kabinetu predsednika Vlade Maša Kociper. Poudarila je, da so tudi za zasedanje v Portorožu predvideni pogovori o enakih temah, o katerih so predstavniki celega sveta v istem času razpravljali v Dubaju na podnebni konferenci, le da so bili pogovori v Portorožu osredotočeni na Sredozemlje, pri čemer pa je potreben tako globalen kot tudi medgeneracijski pogled na situacijo. Pri tem je izpostavila pomen Portoroške ministrske deklaracije, s katero se bodo države zavzele za ukrepe hitrejšega zelenega prehoda in za investiranje v vodno, podnebno, prehransko in energetske bolj varno prihodnost. Slovenija kot gostiteljica zasedanja in predsedujoča konvenciji je z izbranim sloganom “Zeleni prehod v Sredozemlju: od odločitev k dejanjem” poudarila, da so za doseg trajnostnega razvoja Sredozemlja in za zeleni prehod v praksi potrebna konkretna dejanja. Poudarila je tudi, da se moramo zavedati, da je za zagotovitev trajnostne prihodnosti Sredozemlja nujno potrebno sodelovanje med organizacijami in državami.

Z uradnimi nagovori so ob začetku zasedanja v skladu s prvo točko na agendi zasedanja COP 23 zbrane delegate nagovorile še Fatma Varank, namestnica ministra za okolje, urbanizacijo in podnebne spremembe Turčije in predsednica predsedstva pogodbenic Barcelonske konvencije, Elizabeth Maruma Mrema, namestnica izvršne direktorice Programa Združenih narodov za okolje (angleško United Nations Environment Programme – UNEP) ter Tatjana Hema, koordinatorica Sredozemskega akcijskega načrta UNEP/MAP (angleško Mediterranean Action Plan – MAP). Poudarile so predvsem pomen ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sredozemlju z ukrepi proti onesnaženju in podnebnim spremembam, s katerimi se sooča ves svet.

V skladu z drugo točko na agendi zasedanja COP 23 so bila najprej sprejeta proceduralna pravila, nato pa še izvoljen Biro v sledeči sestavi: Mitja Bricelj, predsednik (Slovenija); Heba Sharawy, podpredsednica (Egipt); Nassira Rheyati, podpredsednica (Maroko); Marie Therese Gambin, podpredsednica (Malta); Itziar Martin Partida, podpredsednica (Španija); Djurdjina Bulatović, poročevalka (Črna gora); Fatma Varank, ex officio (Turčija). Slovensko predsedstvo je s tem uvedlo delovanje t. i. trojke, kar je rezultat upoštevanja slovenskega predloga na zasedanju Biroja Barcelonske konvencije (junija 2023 v Izoli). Trojko po vrstnem redu sestavljajo: Turčija, Slovenija in Egipt. Druga točka na agendi zasedanja COP 23 se je nadaljevala s sprejetjem agende, organizacije dela in preverjanjem poverilnic.

Tretjo točko na agendi zasedanja COP 23 je predstavljala obravnava tematskih odločitev:

- v sklopu prve tematske odločitve glede skladnosti in poročanja (IG.26/1) v zvezi z osnutkom dokumenta UNEP/MED IG.26/4 je bila pozornost usmerjena na nerešena vprašanja v zvezi z imenovanjem članov in namestnikov članov Odbora za skladnost ter sprejetjem poročila o dejavnostih Odbora za skladnost, ki poroča neposredno državam pogodbenicam. Nominacije članov in njihovih namestnikov je Sekretariat prejel od držav pogodbenic iz skupin I in II, ne pa tudi iz skupine III. Države pogodbenice so tako sprejele

odločitev IG.26/1, ki določa, da bo skupina III nominirala člane in namestnike članov do prvega zasedanja Biroja v letu 2024.

- V sklopu druge tematske odločitve o upravljanju (IG.26/2) v zvezi z osnutkom dokumenta UNEP/MED IG.26/5/Rev.2 so bile obravnavane spremembe dokumenta, katerih cilj je bil zagotoviti, da so memorandumi o soglasju iz prilog I in II skladni z novo predlogo, ki jo je zagotovil UNEP, kot tudi, da se vključijo povratne informacije o memorandumu, ki jih je podala Unija za Sredozemlje. Države pogodbenice so sprejele odločitev IG.26/2, ki odraža te spremembe.
- V sklopu sprejemanja tretje tematske odločitve glede Poročila o stanju kakovosti v Sredozemlju za leto 2023 (IG.26/3) je bil obravnavan osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/6/Rev.1. Sekretariat Barcelonske konvencije je poudaril, da so bile v revidirani različici skupnega povzetka Poročila o stanju kakovosti v Sredozemlju za leto 2023, ki predstavlja tudi vsebino Priloge I k osnutku dokumenta, upoštewane vse pripombe, ki so jih države pogodbenice podale pred, med in po srečanju kontaktnih točk Sredozemskega akcijskega načrta. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/3, v kateri so potrdile začasni povzetek Poročila o stanju kakovosti v Sredozemlju za leto 2023 z razumevanjem, da je potrebno opraviti nadaljnje delo v obliki priprave dodatnega povzetka za oblikovalce politik kot enega od komunikacijskih izdelkov za leto 2023, ki je načrtovan v okviru večletnega programa, za kar bo Sekretariat ustanovil posebno delovno skupino.
- V sklopu četrte tematske odločitve o Protokolu o posebej zavarovanih območjih in biotski raznovrstnosti (IG.26/4) v zvezi z osnutkom dokumenta UNEP/MED IG.26/7 so bile obravnavane predvidene spremembe Prilog II in III k Protokolu. Države pogodbenice so sprejele odločitev IG.26/4 o spremembah Prilog II in III k Protokolu o posebej zavarovanih območjih in biotski raznovrstnosti, ki so navedene v prilogi k odločitvi, ter s tem pozivajo pogodbenice, naj na nacionalni ravni sprejmejo potrebne ukrepe za učinkovito implementacijo ohranjanja vrst, vključenih v Prilogah II in III Protokola.
- V sklopu pete tematske odločitve o posebej zavarovanih območjih, posebej zavarovanih območjih sredozemskega pomena in obnovi ekosistemov (IG.26/5) v zvezi z osnutkom dokumenta UNEP/MED IG.26/8 je bila izpostavljena potreba po okrepitvi pridobivanja kvantitativnih in kvalitativnih podatkov kot podlage za uspešno izvajanje nadzornih mehanizmov. Države pogodbenice so sprejele odločitev IG.26/5, s katero so Sekretariat pozvale, da izvede vmesno oceno skupnega izvajanja Strateškega akcijskega programa za ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostno upravljanje naravnih virov v Sredozemlju po letu 2020 (Post-2020 SAPBIO) do leta 2025, države pogodbenice pa so pozvale, da ustrezno pregledajo svoje nacionalne strategije in akcijske načrte, da bi dosegle cilje iz Post-2020 SAPBIO do leta 2030.
- V sklopu šeste tematske odločitve o upravljanju kmetijstva v okviru Protokola o virih na kopnem (IG.26/6) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/9. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/6, s katero so sprejele Regionalni načrt o upravljanju kmetijstva v okviru 15. člena Protokola, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve.
- V sklopu sedme tematske odločitve o upravljanju akvakulture v okviru Protokola o virih na kopnem (IG.26/7) je bil sprejet dopolnjen osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/10. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/7, s katero so sprejele Regionalni načrt o upravljanju akvakulture v okviru 15. člena Protokola, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve.
- V sklopu osme tematske odločitve o upravljanju urbanih padavinskih voda v okviru Protokola o virih na kopnem (IG.26/8) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/11. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/8, s katero so sprejele Regionalni načrt o upravljanju urbanih padavinskih voda v okviru 15. člena Protokola, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve.
- V sklopu devete tematske odločitve o odlaganju inertnih neonesnaženih ne-organskih geoloških materialov (IG.26/9) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/12. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/9, s katero so sprejele posodobljene Smernice za odlaganje inertnih neonesnaženih ne-organskih geoloških materialov, ki posodablja smernice iz leta 2005 in so določene v prilogi odločitve.

- V sklopu desete tematske odločitve o pomorskem prostorskem načrtovanju v Sredozemlju (IG.26/10) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/14. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/10, s katero so sprejele tudi Konceptualni okvir za usklajeno izvajanje pomorskega prostorskega načrtovanja v Sredozemlju, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve.
- V sklopu enajste tematske odločitve o upravljanju z balastnimi vodami (IG.26/11) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/14. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/11, s katero so sprejele tudi regionalne postopke za usklajeno izvajanje Konvencije o ravnanju z balastnimi vodami v Sredozemlju, besedilo katerih je določeno v prilogi odločitve.
- V sklopu dvanajste tematske odločitve o predlogu za ustanovitev novega regionalnega centra za podnebne spremembe s sedežem v Turčiji (IG.26/12) je bil obravnavan nov osnutek odločitve UNEP/MED IG.26/15, ki je bil zasnovan kot kompromisni predlog. Države pogodbenice so sprejele odločitev IG.26/12, ki odraža te spremembe, s katero so podprle ustanovitev novega regionalnega centra za podnebne spremembe s sedežem v Turčiji ob predpostavki, da Sekretariat pred dejansko operacionalizacijo regionalnega centra izvede študijo z oceno delovanja sistema UNEP/MAP ter posledično določitev mandata novoustanovljenega centra prestavi na naslednje zasedanje COP 24.
- V sklopu trinajste tematske odločitve o posebnem poročilu MedECC (IG.26/13) je bil sprejet osnutek dokumenta UNEP/MED IG.26/16/Rev.1. Države pogodbenice so tako sprejele odločitev IG.26/13, s katero so podprle sporočila za odločevalce iz Posebnega poročila MedECC o podnebnih tveganjih, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve.

Četrta točka na agendi zasedanja COP 23 se je nadaljevala z obravnavo Programa dela in proračunom za obdobje 2024–2025. Države pogodbenice so sprejele odločitev IG.26/14, s katero so sprejele Program dela in proračun za obdobje 2024–2025, besedilo katerega je določeno v prilogi odločitve. Peto točko na agendi zasedanja COP 23 je predstavljalo ministrsko zasedanje. Peta točka na agendi je bila zaključena s sprejetjem Portoroške ministrske deklaracije, potek ministrskega zasedanja pa je podrobneje predstavljen v nadaljevanju zaključnega poročila (v sledečem podnaslovu).

V zvezi s šesto točko na agendi zasedanja COP 23 so države pogodbenice določile datum in lokacijo naslednjega zasedanja držav pogodbenic Barcelonske konvencije – COP 24. COP 24 se bo v decembru 2025 odvil bodisi v Kairu bodisi v Aleksandriji v Egiptu, pri čemer bosta natančna lokacija in termin zasedanja določena naknadno. V zvezi s sedmo točko na agendi se je zasedanje COP 23 nadaljevalo s preverjanjem ostalih odprtih zadev, v sklopu katerih so države pogodbenice odločile, da Sekretariat piše državi depozitarki, Španiji, naj zaustavi postopek notifikacije v zvezi z amandmaji priloge k Protokolu o preprečevanju onesnaženja Sredozemskega morja zaradi odmetavanja z ladij in zrakoplovov ali sežiganja na morju, dokler spremenjen Protokol ne stopi v veljavo. V zvezi z osmo točko na agendi zasedanja so države pogodbenice sprejele poročilo zasedanja COP 23 na osnovi osnutka poročila v dokumentu UNEP/MED IG.26/L.1, ki je bil spremenjen ustno, pri čemer je Sekretariat zadolžen za pripravo končnega poročila. V zvezi z deveto točko na agendi je predsedujoči zasedanje COP 23 zaključil v petek, 8. 12. 2023, ob 18.30 uri.

Ministrsko zasedanje

Tretji dan zasedanja pogodbenic Barcelonske konvencije (7. 12. 2023), s katero se je 21 držav pogodbenic in Evropska unija zavezalo k varovanju morja in obal Sredozemlja, je potekalo ministrsko zasedanje. Uvodoma sta delegate in širšo javnost nagovorila predsednik Vlade dr. Robert Golob in državna sekretarka v kabinetu predsednika Vlade Maša Kociper, sledila je tudi

vsebinska razprava, v kateri je sodelovala ugledna slovenska znanstvenica na področju boja proti podnebnim spremembam dr. Lučka Kajfež Bogataj.

Predsednik Vlade Republike Slovenije dr. Robert Golob je opozoril na pomembnost zavez, ki jih države Sredozemlja uresničujejo preko Barcelonske konvencije. Pri tem sta za izboljšanje življenja ljudi na obalah sredozemskega morja ključna čezmejno sodelovanje ter medgeneracijsko sodelovanje. Predsednik vlade je povedal, da moramo poskrbeti za hrano, energijo, podnebje in varnost na celotnem območju Sredozemlja ter je tako izpostavil tudi pomen Portoroške ministrske deklaracije, ki so jo predstavniki držav dogovorili en dan prej, na dan ministrskega zasedanja pa se je pričakovala tudi uradna potrditev deklaracije. Dodal je, da je to nekaj, kar resnično dolgujemo našim otrokom, naši skupni zgodovini in skupni prihodnosti. Predsednik Vlade Golob se je delegatom zahvalil za dosežke zasedanja in sklenjene dogovore in napovedal uspešno predsedovanje Slovenije ter zaključil z mislijo, da je Slovenija ponosna, da je prevzela predsedovanje Barcelonski konvenciji – tudi zato, ker je zelo ponosna na svojo vodno diplomacijo. Pomemben korak na tej poti je tudi slovenska pobuda za okrepitev medregionalnega in čezmejnega sodelovanja na področju upravljanja voda in morja na osnovi pristopa »od izvira do morja« na območju Donava-Črno morje-Sredozemlje.

Tudi državna sekretarka v kabinetu predsednika Vlade Maša Kociper je v nagovoru izpostavila pomembnost mednarodnega sodelovanja in vključevanja mladih. Poudarila je, da smo te zaveze zapisali v Portoroško ministrsko deklaracijo, konkretnost teh zavez pa je najboljša napoved slovenskega predsedovanja Barcelonski konvenciji. Ob tem je Maša Kociper ponovno izpostavila slogan, ki si ga je Slovenija izbrala za svoje predsedovanje – da je čas za prehod od besed k dejanjem. Poseben poudarek zasedanja in slovenskega predsedovanja je namenjen vlogi mladih in njihovem vključevanju pri sprejemanju odločitev in izvajanju ukrepov. Ti so ob svojem nastopu naslovili klic iz obupa v želji po hitrem in konkretnem posredovanju ter zaščiti njihove prihodnosti.

V razgibani panelni razpravi, ki je potekala pod sloganom slovenskega predsedovanja »Zeleni prehod v Sredozemlju: od določitev k dejanjem«, je kot predstavnica Slovenije sodelovala dr. Lučka Kajfež Bogataj, ugledna znanstvenica, ena slovenskih pionirk na področju raziskovanja vpliva podnebnih sprememb. Dejala je, da ne smemo podcenjevati vpliva podnebnih sprememb v Sredozemlju. Gre za vročo točko, kjer podnebne spremembe že imajo vpliv. Kajfež Bogataj je med drugim izpostavila, da predvidevanja napovedujejo vrsto prihodnjih težav – voda, suše, gozdni požari, ujme, kar bo imelo učinek na turizem, proizvodnjo energije, tudi iz obnovljivih virov in pod vplivom podnebnih sprememb povzročene migracije. Pri tem, je dodala, sta bistveni dve spremembi oziroma koreniti transformaciji: na področju rabe fosilnih goriv in na področju ekstenzivnega kmetijstva. Kajfež Bogataj med drugim predlaga ukrepe za preprečevanje zmanjševanja virov morske hrane, obsežno obnovo ključnih habitatov ter izvajanje veljavnih pogodb, predpisov in drugih pravnih instrumentov.

Osrednji gostje razprave so bili še Almotaz Abadi, namestnik generalnega sekretarja Unije za Sredozemlje; Jean-Charles Orsucci, župan francoskega mesta Bonifacio; Michael Scullios, predsednik Sredozemskega informacijskega urada za okolje, kulturo in trajnostni razvoj kot predstavnik združenja nevladnih organizacij in Ahmed Yassin, mladi voditelj in soustanovitelj okoljske organizacije Banlastic Egypt. Govorniki so se strinjali, da se s podnebnimi spremembami obstoječi okoljski izzivi še povečujejo, da pa je izvajanje ukrepov nujno pripeljati na lokalno raven, da bodo rezultati vidni v okolju in prostoru. Sredozemlje je prehransko pomembno območje, zato potrebujemo učinkovite ukrepe, da zagotovimo varno in zdravo okolje prihodnjim generacijam. Na področju prometa potrebujemo nov trajnostni način mobilnosti in ker večina prebivalcev živi v mestih, morajo ta biti zelena in prilagojena na spopadanje z vročino, so poudarjali sogovorniki. Pri učinkovitem boju in ukrepanju proti podnebnim spremembam pa moramo največji poudarek nameniti izobraževanju in ozaveščanju javnosti.

Nadalje je pomemben del četrtkovega zasedanja predstavljala vsebina Portoroške ministrske deklaracije, ki so jo države pogodbenice pod vodstvom slovenske delegacije pogajale več tednov, en dan prej, torej 6. 12. 2023, pa uspešno zaključile. Sprejeta je tako bila 7. 12. 2023 pozno popoldne, ob zaključku ministrskega zasedanja, z njo pa se ministri sredozemskih držav zavezujejo k učinkovitejšemu izvajanju globalnih in regionalnih sporazumov.

Glavno sporočilo Portoroške ministrske deklaracije (v prilogi) je zeleni prehod in v okviru tega:

- zaveza k zmanjševanju onesnaževanja s plastiko in mikroplastiko, ki stopi v veljavo v letu 2024,
- pospešeno izvajanje načrtovanja na morju in integriranega upravljanja z obalnimi območji, ki natančno opredeljuje dejavnosti in rabo v obalnih območjih, ter omejuje gradnjo v stometrskem obalnem pasu,
- krepitev mednarodnega sodelovanja v boju proti podnebnim spremembam s konkretnimi aktivnostmi in ozaveščanjem javnosti,
- ohranjanje obalne biotske raznovrstnosti ter zaščita vsaj 30 odstotkov morskih območij do leta 2030, vključno z območji izven nacionalnih jurisdikcij,
- pospešitev izvajanja razogljčenja pomorskega prometa in zmanjšanja toplogrednih plinov v povezavi z ustanovitvijo območja brez žveplovih oksidov v celotnem Sredozemlju, ki stopi v veljavo s 1. 5. 2025, in tudi nadaljevanje postopka za vzpostavitev območja za pomorski promet brez izpustov dušikovih oksidov v celotnem Sredozemlju,
- spodbujanje vseh držav pogodbenic, da čim prej ratificirajo vseh 7 protokolov Barcelonske konvencije, še posebej pa dopolnitve k Protokolu o odmetavanju (Dumping protokol), z namenom, da bi stopil v veljavo do konca leta 2024,
- zavzemanje za doseganje in ohranjanje dobrega okoljskega stanja morja v celotnem Sredozemlju,
- spodbujanje trajnostnega razvoja z načeli modre ekonomije in zelenega prehoda.

Poleg tega Portoroška ministrska deklaracija daje velik poudarek vključevanju mladih, civilne družbe in drugih deležnikov pri naslavljanju okoljskih problemov in iskanju rešitev ter krepitev medgeneracijskega sodelovanja. Ob tem poudarja posodobitev programov izobraževanja v smeri trajnostnega razvoja in boljšega odziva na podnebne spremembe, ohranjanja biotske raznovrstnosti ter preprečevanja onesnaževanja. Ključno je vključevanje mladih v okoljske vsebine in odločevalske procese ter zagotavljanje njihovega aktivnega sodelovanja.

Stranski dogodki

V okviru stranskega dogodka o čezmejnem sodelovanju od izvira do morja – Donava, Sredozemsko morje in Črno morje – z naslovom »Najboljše prakse sodelovanja« so bile predstavljene pobude in predlogi za aktivno sodelovanje vseh treh regij. Rdeča nit je bila – tako kot je slogan predsedovanja – premik od odločitev k dejanjem. Izpostavljena je bila nujnost izmenjave podatkov monitoringa, preprečevanja in odstranjevanja odpadkov na morju ter skupnega cilja zmanjševanja posledic podnebnih sprememb v vseh treh regijah. V razpravi sta bili izpostavljeni dve ključni akciji: potreba po vzpostavitvi sistema za zgodnje opozorilo pred nevarnostjo onesnaženja voda za kemične in druge nevarne snovi in vzpostavitev skupnega regionalnega Načrta o čezmejnem sodelovanju med državami v primeru velikih nesreč, saj v primeru razlitja nevarnih snovi, te pridejo tudi do morskega okolja. Združitev treh povezanih makroregij na skupnem dogodku je edinstven dosežek zasedanja COP 23 v organizaciji Slovenije, saj se s tem začne aktivno delovanje v smeri priprave in podpisa skupnih povezanih programov dela v Podonavju, Sredozemskem morju in Črnem morju.

Na stranskem dogodku na temo »Sodobna orodja za spodbujanje trajnostnega modrega gospodarstva v Sredozemlju« je aktivno sodelovala tudi Slovenija in predstavila slovenske

dosežke pri odstranjevanju mikroplastike iz vodnega okolja ter sodobno tehnologijo za opazovanje in spremljanje dinamičnih procesov v porečjih, obalah in morju. Mag. Lenča Humerca Šolar iz Ministrstva za naravne vire in prostor je predstavila področje pomorskega prostorskega načrtovanja (angleško Maritime Spatial Plan – MSP) na nacionalni ravni ter z njim povezan Pomorski prostorski plan Slovenije (PPP) – strateški prostorsko-razvojni dokument. PPP je Slovenija sprejela leta 2021 in določa cilje ter usmeritve za nadaljnji trajnostni razvoj dejavnosti in rabe na morju. Dr. Andrej Kržan iz Kemijskega inštituta je opozoril na problematiko vse večje uporabe plastike oziroma mikroplastike v vsakdanjem življenju ter ob tem ponudil rešitev s predstavitvijo posebnih filtrov za pralne stroje, ki lovijo mikrovlakna. Dr. Tomaž Rodič iz Centra odličnosti Vesolje.si pa je predstavil zmogljivosti slovenskega satelita za namen pridobivanja podatkov, s katerimi lahko v bodoče omejimo posledice naravnih nesreč, kot so gozdni požari, poplave in suše. V uvodu je dr. Mitja Bricelj iz Ministrstva za naravne vire in prostor, nacionalni koordinator Barcelonske konvencije, predstavil pomembnost upoštevanja modrih (reke, morja) in zelenih (obala, gozdovi) koridorjev pri prostorskem načrtovanju. V razpravi so se sodelujoči strinjali, da prihodnost modrega gospodarstva temelji na upoštevanju modre in zelene infrastrukture. Pri tem pa je v načrtovanje in odločanje nujno vključevanje lokalnih skupnosti, znanosti in mladih.

Stranski dogodek v sklopu zaključnega dneva zasedanja COP 23, z naslovom »Izobraževanje in mladi: Procesi in akterji za zagotovitev trajnostne prihodnosti sredozemske regije« je gostila Slovenija skupaj s Sredozemskim odborom za izobraževanje na področju trajnostnega razvoja. Sodelujoči na dogodku so izpostavili ključna izhodišča, opravljen napredek in priporočila za nadaljnje ukrepe na področju vključevanja mladih v procese zagotovitve trajnostne prihodnosti sredozemske regije.

Dogodek je z nagovorom odprla ciprska ministrica za izobraževanje dr. Athina Michaelidou z oceno, da se stranski dogodek odvija v kontekstu težkih političnih razmer za Sredozemlje in celoten planet. Poudarila je, da se moramo zavedati naše skupne odgovornosti za pogumno odločanje in sodelovanje z mladimi v teh procesih ter obstoječih orodij, kot je Akcijski načrt do leta 2030, ki so ga sprejeli sredozemski ministri za izobraževanje in okolje leta 2022 v Nikoziji. Nacionalni koordinator za Barcelonsko konvencijo dr. Mitja Bricelj je izpostavil ključni pomen razprave o tem, kako bodo mladi vključeni v oblikovanje politik, da bi zagotovili preživetje planeta. Dodal je, da šole predstavljajo tisto javno mrežo, ki bo mlade naučila preživetja ob prisotnosti posledic podnebnih sprememb – ta pristop je bil ves čas v središču programa COP 23 in je tako odražen tudi v Portoroški ministrski deklaraciji. Prof. Michael Scoullou iz Sekretariata Sredozemskega odbora za izobraževanje na področju trajnostnega razvoja je pritrdil, da je izobraževanje glavno orodje za zagotovitev trajnostne prihodnosti, vseeno pa obstaja velik razkorak med lepimi besedami, h katerim se zatekajo odločevalci, ter nizko prioriteto teh besed v praksi – predvsem v smislu nezadostnega pretoka finančnih sredstev s strani držav v oblikovanje teh politik.

Maja Krušič Šega iz slovenskega Ministrstva za vzgojo in izobraževanje je na drugi strani poudarila pozitivno dogajanje na področju spodbujanja trajnostnega razvoja. V tem smislu je en primer konkretnega ukrepanja ministrstva načrtovanje izvedbe usposabljanja za trajnostni razvoj, ki ga bo v Sloveniji opravilo 20.000 učiteljev. Jan Verovšek, ambasador Evropskega mladinskega foruma, je izpostavil, da je formalna izobrazba pomembna, potrebno pa je spodbujati tudi neformalne oblike izobraževanja ter ideje mladine konkretno prenesti do odločevalcev. Predsednik Parlamenta mladih Savskega bazena Blaž Lipovšek je predstavil delovanje te institucije za varstvo reke Save in njeno povezovanje mladih iz štirih držav Balkana – Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Srbije. To je dober začetek vključevanja mladih v oblikovanje okoljevarstvenih politik. Storitni pa bi morali veliko več. Omenil je težave, ki se v teh procesih pojavljajo. Posebej izrazita težava je otežen dostop mladih do oblikovanja ukrepov na področju

boja proti podnebnim spremembam. Lipovšek je zaključil z mislijo, da bomo globalne izzive lahko premagali samo, če bomo stopili skupaj in ukrepali hitro.

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve je gostilo stranski dogodek za predstavnike civilne družbe (partnerje MAP) iz severnega in južnega dela Sredozemlja z namenom izmenjave dobrih praks varstva morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja in izvedlo terenski obisk Škocjanskega zatoka in centra Morigenos.

Ob robu zasedanja je bila v sodelovanju MNVP in Društva za pomorsko pravo Slovenije izvedena predstavitev knjige »Legal Aspects of Marine Protected Areas in the Mediterranean Sea: An Adriatic and Ionian Perspective«, izdane pri londonski založbi Routledge septembra 2023. Knjiga predstavlja poseben primer sodelovanja strokovnjakov iz Slovenije, Italije in širše regije, z namenom doseganja ciljev na področju ohranjanja biodiverzitete. Prinaša poglobljen mednarodnopravni pregled pravnih temeljev za vzpostavitev in razvoj morskih zaščiteneh območij v Sredozemskem in Jadranskem morju. Namenjena je prispevanju k izpolnjevanju ciljev EU strategije za ohranjanje biotske raznovrstnosti do leta 2030. Knjiga prav tako služi kot dragocen vir za posameznike in študente, ki si prizadevajo za boljše razumevanje mednarodnega prava in prava EU, kot tudi specifik Jadransko-jonske strategije EU (EUSAIR) in Barcelonske konvencije, ki so ključni za učinkovito zaščito morskih ekosistemov.

Ob robu zasedanja COP 23 Barcelonske konvencije je na povabilo Vlade Republike Slovenije Ministrstvo za naravne vire in prostor gostilo večerjo za visoke predstavnice držav udeleženk na konferenci. Gostiteljica dr. Nataša Bratina se je v nagovoru osredotočila na pomen sodelovanja žensk pri pomembnih temah s področja varstva okolja, ohranjanja narave in prostorskega načrtovanja ter zavzemanja za skupno dobro v sredozemski regiji. Poudarila je pomen trajnosti v skupnih morskih politikah, ki morajo biti pravične in upoštevati ter enakovredno vključevati oba spola. Ključnega pomena je izboljšati zastopanost žensk v pomorskih sektorjih in zagotoviti, da dejanja žensk in glas žensk ne ustvarjajo nadaljnjih neenakosti po vsem svetu, ampak spodbujajo k boljšemu sodelovanju in razumevanju prednosti ženskega pristopa. Opozorila je na skupne cilje in dosežke v Sredozemlju, kot so zeleni in modri koridorji, čim prej doseganje cilja brez odpadkov v morju in na obalah, spodbujanje razvoja z načeli zelenega prehoda in modre ekonomije ter spodbujanje mladih z zgledom – naj bodo glasni in vztrajni pri zahtevah po ohranjanju in zagotavljanju zdravega okolja. Posebna gostja večera je bila Elizabeth Maruma Mrema, pomočnica generalnega sekretarja Združenih narodov in namestnica izvršnega direktorja UNEP, ki je v nagovoru udeleženkam poudarila pomen delovanja žensk, saj lahko tako posamezno kot skupaj dosežejo izjemne rezultate in so vzor mladim. Srečanje visokih predstavnic držav Sredozemlja ob večerji s strokovno razpravo in druženjem je začela Turčija na COP 22. Z nadaljevanjem na COP 23 v Sloveniji dogodek postaja tradicionalni del zasedanja Barcelonske konvencije.

Zaključek

Države pogodbenice so sprejele več pomembnih zavez za zaščito Sredozemlja ob vse večjem vplivu podnebnih sprememb, zmanjševanju biotske raznovrstnosti in onesnaženju v Sredozemlju. V ospredje COP 23 je bila postavljena aktivna vključenost mladih v procese odločanja. Sprejeta je bila Portoroška ministrska deklaracija, s katero se ministri sredozemskih držav zavezujejo k učinkovitejšemu izvajanju globalnih in regionalnih sporazumov. Sprejetih je bilo več pravno zavezujočih odločitev za varovanje Sredozemlja, države pa so soglasno podprle ustanovitev novega regionalnega centra za podnebne spremembe s sedežem v Turčiji.

Poleg tega je pomemben dosežek tudi priprava in uskladitev programov Podonavja, Črnega morja in Sredozemlja za usklajeno spremljanje stanja in zmanjšanje obremenjevanja morskega okolja. Pobudo za to medregionalno povezovanje je podala Slovenija.

Na tokratnem zasedanju je Slovenija kot predsedujoča država velik poudarek namenila vlogi mladih. Predstavniki mladih so s predstavitvijo svojega pogleda na aktualne podnebne razmere sodelovali na uradnem delu zasedanja, posvečen jim je bil tudi eden od stranskih dogodkov.

Zasedanje pogodbenic Barcelonske konvencije je bil za Slovenijo tudi velik logistični in organizacijski zalogaj. Kljub večjemu številu udeležencev kot predvideno (preko 370 udeležencev) je bilo zasedanje odlično pripravljeno, prostori ustrezno opremljeni, prav tako pa je gladko potekala celotna organizacija glavnega in vseh stranskih dogodkov ter spremljajočih sestankov in sprejemov, za kar je Slovenija prejela tudi številne pohvale.